

A Kúria a dr. Tóth Edina ügyvéd által képviselt felperesnek a dr. Lengyel Zsolt ügyvéd által képviselt alperes ellen rendkívüli felmondás jogellenességének megállapítása és jogkövetkezményei iránt a Kecskeméti Munkaügyi Bíróságnál 4.M.921/2010. szám alatt megindított és másodfokon a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 3.Mf.20.940/2011/6. számú ítéletével jogerősen befejezett perében az említett másodfokú határozat ellen a felperes által benyújtott felülvizsgálati kérelem folytán - tárgyaláson kívül - meghozta a következő

í t é l e t e t :

A Kúria a Bács-Kiskun Megyei Bíróság 3.Mf.20.940/2011/6. számú ítéletét hatályában fenntartja. Kötelezi a felperest, hogy fizessen meg az alperesnek - tizenöt nap alatt - 20.000 (húszezer) forint felülvizsgálati eljárási költséget, az államnak - felhívásra - 222.800 (kettőszázhuszonkettőezer-nyolczáz) forint felülvizsgálati eljárási illetéket.

I n d o k o l á s :

Az alperes a felperesnek 1989. novemberétől autóbusz-vezető munkakörben fennálló munkaviszonyát 2010. november 8-án kelt rendkívüli felmondással megszüntette. Az indokolás szerint a felperes 2010. október 21-én a B.-P. viszonylatban hitelezett utalvánnyal utazó utas és kísérője részére nem adott ki két darab hitelezett menetjegyet 2 x 1.650 forint értékben. Ezzel megszegte az Mt. 103. § b) pontjában, az autóbusz-vezetői kézikönyv 2. kötetének X. fejezete 2. pontjában és 8. pontjában foglaltakat, ezért az Mt. 96. § (1) bekezdés a) pontja és az alágazati kollektív szerződés III. rész 6. cikk 1. b) pontja, és a 9. számú szolgálati rendelet alapján intézkedett a munkáltató a munkaviszony megszüntetéséről.

A Kecskeméti Munkaügyi Bíróság 4.M.921/2010/7. számú ítéletében megállapította, hogy az alperes rendkívüli felmondása jogellenes, és kötelezte az alperest felmentési időre járó átlagkereset, végkielégítés, 10 havi kárátalány és perköltség felperes javára, valamint az illeték állam javára történő megfizetésére. Az elsőfokú bíróság megállapította, hogy az alperes az Mt. 96. § (4) bekezdésben foglalt tizenöt napos szubjektív határidőn belül élt a rendkívüli felmondás jogával. Az alperes a perben nem bizonyította, hogy a felperes kötelezettségszegése szándékos lett volna, és hogy valamilyen célzattal mulasztotta volna el a felszálló két utas részére a menetjegy kiadását. Álláspontja szerint a súlyos gondatlanság sem volt megállapítható, és a felperes által elkövetett kötelezettségszegés nem minősíthető olyan jelentős mértékűnek, amely a rendkívüli felmondást indokolná. Az alperes fellebbezése folytán eljáró Bács-Kiskun Megyei Bíróság 3.Mf.20.940/2011/6. számú ítéletével az elsőfokú bíróság ítéletét megváltoztatta, és a felperes keresetét elutasította. Kötelezte a felperest az alperes javára együttes első- és másodfokú

perkölttség, valamint az állam javára eljárási és fellebbezési illeték megfizetésére. A megyei bíróság nem találta alaposnak a felperes védekezését, miszerint a kötelezettségszegést nem szándékosan vagy súlyos gondatlansággal követte el, csak figyelmetlen volt. Az ennek alátámasztására előadottakat nem találta megalapozottnak. A lefolytatott bizonyítás alapján azt volt állapította meg, hogy a jegykiadó automata valóban lefagyott az utasok beszállása során, és körülbelül 3 percig működésképtelen volt. Azon felperesi állítást azonban semmi nem támasztotta alá, hogy az utalvánnyal utazó beutalt 10 év körüli gyermek bármilyen módon zavart keltett volna, ami indokoltta tette az ő és az őt kísérő szülő előre engedését anélkül a buszban, hogy részükre a hitelezett menetjegyet megfelelően kiadja. Az elsőfokú bíróság által meghallgatott H.Z. ellenőr azt mondta, hogy az utasok beszállítása problémamentesen zajlott, továbbá hogy az édesanya nem tudott arról, hogy menetjegyet kellett volna kapnia. Ebből az következik, hogy a felperes őt a felszálláskor erről nem tájékoztatta. A felperes ezen túlmenően a pénztári szelvény kitöltésével kapcsolatban ellentmondó nyilatkozatokat tett. Személyes meghallgatása során úgy nyilatkozott, hogy a jegyek kiadását követően töltötte ki a szelvényt, ezt a későbbiek során akként módosította, hogy a pénztári szelvényt - a menetjegyek sorszáma kívül - azonnal kitöltötte, amikor azt az utasoktól átvette. A kitöltött szelvényen látható, hogy a kilométer-övezetben először - tévesen - a menetjegy sorszáma kezdte el írni, majd ezt áthúzta, továbbá nem tüntette fel a kísérőt, és az utazás dátumának időpontja is olvashatatlan. A másodfokú bíróság mindezekből arra következtetett, hogy a felperes a pénztári szelvényt csak a jegyek kinyomtatását követően töltötte ki, hiszen korábban a jegy sorszáma nem tudhatta, és azt nem írhatta be a kilométer helyére. Az ellenőrök a tanúvallomásukban állították, hogy a pénztárgép mellett illetve azon nem látták a pénztári szelvényt, amikor az autóbuszra felszálltak, pedig ezt H.Z. kifejezetten figyelte. A becsatolt fényképfelvételből megállapíthatóan oda helyezés esetén az utalvány szembe tűnne. Mindezek alapján a felperes ellentmondó előadása és az egyéb bizonyítékok mérlegelésével a másodfokú bíróság azt a következtetést vonta le, hogy a felperes a pénztári utalványt egyáltalán nem töltötte ki, amikor azt átvette, és hogy azt eltette, nem pedig a pénztárgép mellett helyezte el. Nem hagyható figyelmen kívül ugyanis, hogy ezen a napon a felperessel kapcsolatban célirányos ellenőrzést tartottak egy korábbi utas bejelentése alapján, továbbá az sem, hogy az ellenőrzéskor a felperes az ellenőrök előtt először azzal védekezett, hogy a K.V. járatain nem is kell a hitelezett menetjegyet kiadni az utasoknak, majd azzal, hogy egy kollégájától ennek ellenkezőjéről kapott tájékoztatást követően nyomtatta ki a hitelezett menetjegyeket. Nem fogadható el a felperes azon hivatkozása sem, hogy sietett, mivel a bizonyítási eljárás során megállapítható volt, hogy a jegykiadó automata 4 percen keresztül úgy volt működőképes, hogy a felperes

egyetlen jegyet sem adott ki közben, illetve ez alatt leszállt a buszról és dohányzott. Ebből következően lett volna ideje ezen menetjegyeket kiadni. A megyei bíróság álláspontja szerint a hitelezett menetjegyeket utólag szabályosan nem lehetett volna kiadni, mivel ezt azon az állomáson kell megtenni, ahol az utasok az autóbuszra felszállnak. Erre tekintettel azt az alperes az OEP felé nem számolhatta volna el, így a két menetjegy árától elesett volna amennyiben az ellenőrzésre nem kerül sor. Nem hagyható figyelmen kívül az sem, hogy a pénztári utalvány későbbi más adatokkal való kitöltése és a hitelezett menetjegyek kiadása lehetőséget biztosított az azokkal történő visszaélésre. Mindezen körülményeket együttesen mérlegelve a megyei bíróság a munkaügyi bíróságtól eltérően arra a következtetésre jutott, hogy a felperes a kötelezettségszegést legalább súlyos gondatlansággal követte el, és az jelentős mértékűnek minősíthető. A felperes a felülvizsgálati kérelmében a jogerős ítélet „megváltoztatását és a jogszabályoknak megfelelő ítélet meghozatalát” kérte. Hangsúlyozta, hogy a hitelezett szelvénnel történő utazás esetén a kiadott jegyért az utas nem fizet, pénzmozgás ebben az esetben nincs. A hitelezett jegyet rendes jegyként értékesíteni nem lehet. Az elszámolás nem a hitelezett szelvény alapján történik, hanem a jegyszalag alapján, amelyen szerepel az, hogy hány darab hitelezett szelvényt adott el és milyen értékben. Nincs valós, kivitelezhető visszaélési lehetőség a hitelezett szelvénnel, azt más adatokkal, más időpontban nem lehet felhasználni. Az utazási viszonylatot, a jogosult nevét, és a kísérőre való jogosultságot a kezelő orvos állítja ki, melyen szerepel az orvos aláírása és pecsétje is. A pénztárgép visszaléptethető, ezért útközben is kiadhatta a jegyet az édesanyának úgy, hogy a b. állomásra visszalépteti a gépet. A menetjegy kiadását nem mulasztotta volna el az ellenőrzés nélkül sem, hiszen a szelvény emiatt volt kikészítve a pénztárgépen. Ennek ellenkezőjét és azt, hogy a jegyet nem adta volna ki, az alperes nem tudta bizonyítani. A szándéka nem irányult az alperes megkárosítására, az alperest nem érte kár. A felperes csak annyiban hibázott, hogy a jegykiadó gép üzemképessé válása után elfelejtette a jegyet azonnal kiadni. A várakozást nehezen viselő gyermeket kívánta leültetni, de a szelvényt elkérte a szülőtől, azt ki is töltötte, és a számlatömb, bérletek tetejére helyezte azért, hogy a jegyet kiadja. Dohányozni csak akkor szállt le, amikor már senki nem várakozott, mert az utasokat beszállította. Az, hogy a beszállítás problémamentes volt, a tanúként meghallgatott ellenőr bizonyosan nem állíthatta, mert nem az ő járatának buszmegállójában várakozott. A célirányos ellenőrzés ténye nem volt megállapítható, az ellenőrzést pedig nem szabályosan folytatták le, mert a helyszínen nem vettek fel jegyzőkönyvet, és vele nem íraták alá, ezért a körülményeket visszamenőlegesen már nem tudja bizonyítani. Az alperes felülvizsgálati ellenkérelme a jogerős ítélet hatályban fenntartására irányult. A Kúria a felülvizsgálati kérelmet a Pp. 274. §-ának (1) bekezdése alapján tárgyaláson kívül bírálta el.

A felülvizsgálati kérelem nem alapos.

A felperes a felülvizsgálati kérelmében alaptalanul hivatkozott az ügy érdemét érintő jogszabálysértésként a bizonyítékok kirívóan okszerűtlen és logikátlan, iratellenes, nem megfelelően indokolt mérlegelésére, azaz a Pp. 206. § (1) bekezdés, 221. (1) bekezdés megsértésére. A felülvizsgálati eljárás során is irányadó - az általa sem vitatott - tényállás szerint a felperes a hitelezett szelvénnel utazó két utasnak a hitelezett menetjegyeket a pénztári szelvény elvételekor nem adta ki. Nem került erre sor a menetjegykiadó gép lefagyása után, a 9 óra 5 perckor történő újraindítást követő 6 utasnak történő jegykiadás előtt, alatt és ezt követően, továbbá azon 4 perces szünetben sem, mely időszakban a buszról leszállva dohányzott, majd akkor sem, amikor 9 óra 11 perc és 12 perc között menetjegyet adott el. Ezzel a mulasztásával a felperes megsértette az irányadó 9. számú szolgálati rendeletben foglaltakat, miszerint az utasnak és a kísérőjének a pénztári szelvény bevonásával egyidejűleg kell kiadni a hitelezett menetjegyet. Az ellenőrzést végző tanúk vallomásából és a felperes részbeni elismeréséből megállapítható volt, hogy a hitelezett szelvényt sem töltötte ki megfelelően. A felperes a pénztári szelvény kitöltésének időpontját illetően eltérő nyilatkozatokat tett, először elismerte (jegyzőkönyv, 3. oldal 2. bekezdés), hogy a jegyek kiadását követően töltötte ki a szelvényt, majd később módosította ezen nyilatkozatát. A fentiekre tekintettel a mulasztás vétlenségére utaló nyilvánvaló körülmény hiányában a Pp. 164. § (1) bekezdés alapján a felperest terhelte annak bizonyítása, hogy a rendkívüli felmondásban terhére rótt kötelezettségszegéseit nem szándékosan vagy súlyos gondatlansággal valósította meg, hanem csak figyelmetlen volt. A másodfokú bíróság e körben a bizonyítékokat helytállón, egyenként és azokat összevetve a Pp. 206. § (1) bekezdése szerint mérlegelte és a levont következtetését a Pp. 221. § (1) bekezdésének megfelelően megindokolta: álláspontját részletesen kifejtette, mely megfelelt a logika és az okszerűség követelményének. Helytállón értékelte a felperes kötelezettségszegése legalább súlyos gondatlansággal történő megvalósítására utaló körülményként a jegykiadó automata üzemképessé válását követően tanúsított felperesi magatartást és azt, hogy a busz indulását megelőző utolsó pillanatban történő ellenőri jegyvételig sem került sor a menetjegy kiadására. Ezért annak nincs döntő jelentősége, hogy a hitelezett szelvényt a felperes hol helyezte el, figyelemmel arra, hogy annak kitöltése sem volt az előírásoknak megfelelő. A felperes a peres eljárás során nem kifogásolta az ellenőrzés szabálytalanságát, és nem hivatkozott arra, hogy az ellenőröknek a beszállásra nem volt rálátásuk, így erre a felülvizsgálati eljárásában sem hivatkozhatott jogszerűen figyelemmel a Pp. 275. § (1) bekezdésében foglaltakra, miszerint a felülvizsgálati eljárásban bizonyítás felvételének nincs helye. A Kúria a felülvizsgálati kérelem elbírálása során a már rendelkezésre álló iratok alapján dönt. Ezért a felülvizsgálati

eljáráásban olyan új körülményre, amely nem volt a megelőző eljárás tárgya, amelyre vonatkozóan a fél az első- és a másodfokú eljárásban nem hivatkozott, és bizonyítékait sem jelölte meg, nem lehet hivatkozni (B.2002.447., BH.2002.8.).A felperes kötelezettségszegése munkaköre bizalmi jellegére tekintettel lényegesnek és jelentős mértékűnek minősül függetlenül a kár nagyságától, illetve annak tényleges bekövetkezésétől. A felperes a felülvizsgálati kérelmében maga is azt állította, hogy az elszámolás a jegyszalag alapján történik, amennyiben pedig hitelezett jegyet nem ad ki, akkor az a jegyszalagon sem szerepel. A hitelezett jeggyel történő visszaélés lehetőségéről és megvalósulási módjáról a felperes is nyilatkozott a jegyzőkönyv 6. oldal 2. bekezdésében, valamint Cs.CS. tanú is a jegyzőkönyv 3. oldal utolsó bekezdés és 4. oldal 1. bekezdésében.A következetes bírói gyakorlatnak megfelelően értékelte a másodfokú bíróság a felperes lényeges, legalább súlyos gondatlansággal megvalósított kötelezettségszegését rendkívüli felmondást megalapozó indoknak (MD.II.256., BH.2008.76.). A felperes által a felülvizsgálati kérelemben hivatkozott BH. 2008.254. számú eseti döntés az ügyben nem alkalmazható eltérő tényállására tekintettel. A fentiek alapján a Kúria a jogerős ítéletet a Pp. 275. § (3) bekezdés alapján hatályában fenntartotta.Kötelezte a pervesztes felperest az alperes felülvizsgálati eljárási költsége megfizetésére a Pp. 78. § (1) bekezdés alapján, míg a le nem rótt felülvizsgálati eljárási illeték viseléséről a 6/1986. (VI.26.) IM rendelet 13. § (2) bekezdése és az Itv. 50. § (1) bekezdés alapján rendelkezett.

Budapest, 2012. november 21.

Dr. Tallián Blanka s.k. a tanács elnöke, Dr. Hajdu Edit s.k. előadó bíró, Dr. Mészárosné dr. Szabó Zsuzsanna s.k. bíró
A kiadmány hitelével:Nné tisztviselő